

Obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka prilikom otvaranja Konferencije o međukulturnom dijalogu i unutaršnjoj sigurnosti

Dame i gospodo,

Organizatori ove konferencije okupili su izuzetno autoritativnu i informisanu grupu ljudi i mislilaca koji kreiraju politike iz Austrije i Zapadnog Balkana. Ovoj temi data je impresivna intelektualna težina i zbog toga se nadam da će ovaj skup iznjedriti korisna saznanja i konstruktivan novi pristup temi koja se tiče svih nas.

Značajno je da je konferencija jučer počela sa posjetama bogomoljama četiri najveće svjetske religije i istorijskom muzeju. Poznato je da se oni mogu obići tokom samo jedne kratke šetnje centrom Sarajeva.

To ističe važnu činjenicu o Bosni i Hercegovini koja se suviše često zaboravlja – a to je činjenica da je većim dijelom svoje istorije ovo društvo bilo model mirnog suživota različitih kultura. Ona je bila dom kreativnog i inovativnog dijaloga

među kulturama.

Strašni događaji s početka devedesetih stalno se ističu kao užasno upozorenje šta se dešava kada dijaloga među kulturama nestane. To je razumljivo.

Ali, mislim da također trebamo imati na umu da ovo društvo ima riznicu pozitivnih pouka o skladu među kulturama i zajednicama koje može podijeliti sa ostatkom svijeta.

Prva pouka je ta da je sklad između kultura i zajednica moguć.

Tragedija našeg vremena je da zbog strašnih djela nekolicine fanatika značajan segment javnog mnijenja u cijelom svijetu počinje da se pita da li različite vjerske i kulturne grupe zaista mogu da se slažu.

Naravno da mogu.

Kako možemo vidjeti kroz istoriju, mnoge užasne stvari radile su se u ime vjere. A radili su ih ljudi koji nisu razumjeli jedno od temeljnih načela vjere, čiji su pobornici po vlastitoj tvrdnji.

Vjerujem da je apsolutno nužno da svi ljudi koji su istinski posvećeni vjeri sebi daju zadatak da zagovaraju ovo prvenstvo ljubavi – jer to može doprinijeti društvenoj harmoniji, bez obzira na vjerske i kulturne razlike koje možda postoje između ljudi. To je protuotrov mržnji i nepovjerenju koji sada zagađuju međukulturne odnose širom svijeta.

Nebrojeno puta su mi ljudi iz Bosne i Hercegovine pričali o situacijama tokom užasnih godina ranih devedesetih, kada su susjedi nudili sklonište i zaštitu porodicama iz različitih etničkih i vjerskih zajednica.

Dakle, ako prihvatimo da je izvorna poruka svih velikih religija poruka ljubavi, a ne mržnje, možemo li isto reći i za kulture? Može li šovinizam, na primjer, biti jednako autentičan kao i tolerancija?

Ponovo, vjerujem da su i ovdje prevagnule činjenice na strani dobra.

Šovinizam, kako se pokazalo u praksi, predstavlja kulturni neuspjeh, a ne kulturnu pobjedu.

Imam jedan mali test za one ljude čiji patriotizam postane malo zamoran. Naime, ako bi o sebi rekli iste stvari koje govore o svojoj zemlji – na primjer, da je jedinstvena, superiorna, neobično složena i sofisticirana i tako dalje – dakle, ako bi isto ovo rekli o sebi, kakav dojam bi ostavili?

Bez razlike, takve osobe djelovale bi potpuno umišljene i nepodnošljivo uobražene.

Pogrešno usmjereni narcisizam šovinista uzrokovao je mnogo nevolja kroz historiju.

Izvorni glas kulture je mudar i tolerantan, nije neumjeren i ružan – tu činjenicu izvanredno potvrđuju književnost, muzika i umjetnost Zapadnog Balkana.

Kada pogledamo izazove sa kojima se suočava Jugoistočna Evropa, vjerujem da je iznimno važno da imamo na umu da je ovo dio kontinenta na kojem su različite kulture koegzistirale stoljećima, u složenom i kreativnom odnosu koji je mnogo češće doživljavao uspjeh nego neuspjeh.

Ovaj odnos treba slaviti. On je proizveo društvo u kojem građanske vrijednosti kakve rijetko možemo vidjeti u drugim dijelovima Evrope – kao što su gostoprimstvo, susjedska solidarnost, merhametluk – i dalje uspješno prevladavaju, čak i nakon tragedija koje su se desile 90-ih godina.

Bosna i Hercegovina i Zapadni Balkan mogu mnogo toga naučiti ostatak svijeta o harmoniji u zajednici i nadam se da će ova konferencija pomoći da neke od ovih korisnih lekcija dođu do što većeg broja ljudi.

Hvala.